

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Історія та теорія музики»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНІ РЕДАКТОРИ

Рівень вищої освіти: перший
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціалізації: «Музикознавство», «Фортепіано, Орган», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», «Академічний спів», «Естрадний спів», «Хорове диригування», «Музичне мистецтво естради»

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ПІБ	Мельник Дмитро Григорович
Посада	викладач кафедри «Історія та теорія музики» Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки
Місце роботи	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки
Адреса кафедри	м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 407
Консультації	
Час	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри
Місце	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 407
Телефон	+380997860561
Електронна адреса	mdgmelnik@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Музичний редактор» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Програмою навчальної дисципліни «Музичний редактор» передбачено вивчення основних положень із наступних питань:

- ознайомлення з комп'ютерними програмами розробленими для набор нот;
- набір партитур різної складності;
- використання набутих знань та вмінь з музично теоретичних дисциплін та спеціальності при нотному наборі;
- знаходження алгоритмів набору нот в залежності від поставлених завдань та програми в якій ведеться набір;
- використання набутих знань та вмінь в подальшій науковій роботі.

Закріплення та оволодіння навичок нотного набору, теоретичного матеріалу, а також використання вмінь аналізу нотного тексту відбувається на практичних аудиторних заняттях та під час самостійної роботи студентів.

	Години
Всього годин за навчальним планом, з них:	90
Аудиторні заняття, у т.ч:	40
практичні заняття	
Індивідуальні	
Самостійна робота, у т.ч:	50
Форми поточного та підсумкового контролю	Залік

2. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є розвиток професійних навичок музиканта здобувачів освітнього рівня бакалавр при роботі з спеціалізаціями: «Музикознавство», «Фортепіано, Орган», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», «Академічний спів», «Естрадний спів», «Хорове диригування», «Музичне мистецтво естради»; опанування сучасних технічних засобів, форм, методів та принципів нотного набору

Завдання курсу:

- оволодіти базовими навиками набору нотного тексту;
- вміти використовувати навички нотного набору в свої подальшій професійній викладацькій та/або науковій діяльності;
- вивчення методів нотного набору та використання цих методів в професійній діяльності;

По закінченню навчання випускник Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки освітнього рівня «бакалавр» має володіти здатністю розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства, спрямованих на розвиток здатності особистості до художньо-творчої самореалізації й культурного самовираження в сфері музичного мистецтва та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

В результаті проходження дисципліни «Музичний редактор» здобувачі вищої освіти мають набути такі **загальні компетенції**:

- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Після курсу «Музичний редактор» здобувач освітнього рівня «бакалавр» має володіти відповідними **фаховими компетенціями** спеціальності. А саме:

- Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

За підсумками «Музичний редактор» здобувачів освітнього рівня «Бакалавр»

мають **знати:**

- специфіку роботи з нотними редакторами;
- технічні засоби та різні способи набору нотного тексту;
- методи набору партитур різної складності;
- основні принципи при роботі з партитурами для ансамблю;
- специфіку набору оркестрової партитури та роботи з партіями;
- загальні принципи побудови словесного текстунотного тексту;

мають **вміти:**

- вільно володіти програмним забезпеченням для комп'ютера сімейства нотні редактори;
- аналізувати нотний текст на предмет спрощення процесу набору;
- оцінювати складність партитури для набору в залежності від фактурної специфіки, динамічних, агогічних та штрихових позначок в партитурі ;

- знаходити самостійно вихід з складних ситуацій при наборі того чи іншого нотного зразка;
- працювати з музичним матеріалом різних жанрів, епох.
- Набирати партитури для різного складу виконавців

Методи навчання:

Для досягнення поставлених завдань у курсі «Музичний редактор» використовуються такі методи навчання – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, інформаційно-узагальнюючий метод, методи структурного аналізу нотного тексту.

Програмні результати навчання:

Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни за модулями та темами

На першому етапі навчальної дисципліни «Музичний редактор» (модуль 1, зм. м. 1, 2) здобувачі ступеню вищої освіти «бакалавр» знайомляться з базовими принципами набору нотних текстів, опановують комп'ютерну програму MuseScore та максимально ефективні способи введення нотного тексту.

На другому етапі практичних занять та самостійної роботи навчальної дисципліни «Музичний редактор» (модуль 2, зм. м. 3, 4) бакалаври вивчають основні принципи аналізу нот для подальшого їх набору. Специфіку роботи з партитурами для різного складу виконавців, роботу з партіями.

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Сім'я комп'ютерних програм

Нотні редактори. Висота. Ритм.

Тема 1. Нотні редактори – помічник в становленні професійного музиканта

В темі розглядаються розробники та надається огляд різного програмного забезпечення сім'ї нотних редакторів Finsle, Sibelius, MagicScore, GuitarPro, DoRiCo, MuseScore. Огляд відбувається на предмет спільного та відмінного між цими нотними редакторами, а також узагальнена інформація про можливості усього сімейства.

Тема 2. Алгоритми введення висоти та ритму.

Під час вивчення теми розглядаються загальні принципи роботи комп'ютерних програм для набору нот. Алгоритм створення партитури для різного складу виконавців та введення титульних позначок (Назва твору, Ім'я композитора, автора тексту, темп). Зміна параметрів «тональність» та розмір при створенні партитури. Зміна цих параметрів з допомогою «гарячих

клавіш» в середині документів. Набір одноголосних етюдів для вивчення аплікатури для зміни висоти нот. Зміна ритму з допомогою гарячих клавіш.

Змістовий модуль 2.

Ведення технічного тексту в партитуру.

Акорди. Багатоголосся

Тема 3. Ведення динаміки та штрихів. Словесний текст

Вивчання різних способів введення динаміки та штрихів з допомогою функційного меню, та гарячих клавіш. Набір нотних зразків. Введення словесного тексту пісні на прикладі солоспівів (Українських народних пісень)

Тема 4. Робота з співзвуччями та багатоголоссям.

Основні принципи набору нотних зразків гомофонно-гармонічного фактурного складу. Інтервальні подвоєння мелодики. Введення в партитуру двоголосся та три голосся.

Модуль 2.

Змістовий модуль 3.

Партитури для різного складу виконавців

Тема 5. Алгоритм набору партитури для різних складів виконавців.

У межах теми розглядається робота над партитурою для голосу з фортепіано, хору, камерного ансамблю (оркестру). Створення партитури, робота з дивізі в межах одного нотного стану та з допомогою додаткових. Способи набору нот. Навігація у партитурі. Виявлення помилок та способи їх виправлення у нотному редакторі.

Тема 6. Робота з партіями. Конвертація набраних партитур

Дана тема включає в себе розгляд специфіки обробки та редагування партій в межах створеної партитури та підготовку до друку кожної окремої партії. Вивчення можливостей експорту набраного нотного тексту в різних програмах в зображення, формат документу як усієї партитури так і кожної окремої партії

Змістовий модуль 4

Аналіз музичних творів та нотний набір

Тема 7. Спрощення набору нот з виокремленням навичок з музично теоретичних дисциплін

Ця тема роз'яснює яким чином при аналізі музичної форми, фактури, гармонічний аналіз та знання елементарної теорії музики допомагають з набором нот різної складності. А саме, вміння віднаходити повтори в різних музичних формах на різних рівнях структури. Розбирається функції інструментів у симфонічному оркестрі, та базові елементи інструментування, для вивчення взаємодії між ними та виокремлення елементів які можна буде в подальшому повторювати.

Тема 8. Створення аналітичної партитури

Ця тема розкриває додаткові можливості нотних редакторів для використання їх в науковій роботі. А саме можливості виділення кольором, додатковими графічними об'єктами. Використання нотних редакторів та їх плагінів для порівняльного мелодичного та гармонічного аналізу.

4. РОЗПОДІЛ ГОДИН/ТЕМ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Всього годин	З викладачем			Самост. роб.
			Разом	Практичні	Індивід.роб.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Сім'я комп'ютерних програм Нотні редактори. Висота. Ритм.						
1.	Нотні редактори – помічник в становленні професійного музиканта	3		1		2
2.	Алгоритми введення висоти та ритму.	13		6		7
Змістовий модуль 2. Ведення технічного тексту в партитуру. Акорди. Багатоголосся						
3	Тема 3. Ведення динаміки та штрихів. Словесний текст	17		6		8
4.	Тема 4. Робота з співзвуччями та багатоголоссям.	6		3		4
Всього за модуль 1		38		17		21
Модуль 2						
Змістовий модуль 3. Партитури для різного складу виконавців						
5.	Алгоритм набору партитури для різних складів виконавців.	17		8		9
6.	Робота з партіями. Конвертація набраних партитур	10		5		5
Змістовий модуль 4 Аналіз музичних творів та нотний набір						
7.	Спрощення набору нот з використанням навичок з музично теоретичних дисциплін	10		4		6

8	Створення аналітичної партитури	15		6		9
	Всього за модуль 2	52		23		29
ВСЬОГО:		90		40		50

5. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми і методи контролю та методи оцінювання

Основними формами контролю знань є усне опитування та перевірка самостійних робіт студентів.

Поточний контроль здійснюється в кінці першого семестру у вигляді демонстрації проведеної роботи за перший модуль. Має форму заліку.

Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі усного захисту звіту та відповідей на теоретичні питання в терміни, встановлені навчальним планом. Якщо студент виконує у встановлений час всі завдання то підсумковий контроль може мати вигляд суми попередніх результатів. Підсумковий контроль проводиться за бажанням студента або викладача (в разі необхідності).

Види контролю	Методи оцінювання	Форми контролю
Поточний	Усний, письмовий, графічний, практичний, програмований.	Контрольні роботи, самостійні роботи, співбесіди,
Підсумковий	Усний, письмовий, графічний.	Залік, екзамен, аналіз конспектів
	Усний	Захист презентації, звіту

Критерії оцінювання знань студентів

За результатами захисту підсумкового звіту з виконаною роботою по завданням запропонованих в курсі «Музичних редакторів» студент отримує оцінку «зараховано» або «не зараховано» відповідно до кількості набраних балів під час проходження даного курсу. Бали нараховуються відповідно до наступних вимог:

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

у випадках, коли студент глибоко й впевнено засвоїв весь теоретичний матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, володіє навичками виконання практичних завдань (набору нот різного рівня складності, різних епох, та для різних складів

інструментів), виявляє вміння до швидкого аналізу та винахідливість при вирішенні складних завдань

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82 – 89	B
	74 – 81	C

у випадках, коли студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань (аналізу та набору партитур для різного складів виконавців, не проявляє винахідливості при вирішенні складних завдань під час набору).

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D
	60 – 63	E

у випадках, коли студент засвоїв лише вибірковий матеріал, та погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, має складнощі при виконанні практичних завдань (не може проаналізувати партитуру, погано орієнтується в стилях та в виставленні технічного тексту, проте непогано оволодів набором).

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F

у випадках, коли студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, не виконує практичну роботу (не оволодів набором нот і висоти, не знає клавіш швидкого виклику для введення нот, не засвоїв лекційний матеріал).

Після отримання суми балів студент отримує оцінку «Зараховано» або «Не зараховано» згідно до шкали оцінювання національної та ECTS

Розподіл балів, які отримують студенти

За кожен модуль студент отримує фіксовану кількість балів відповідно до розподілення в таблицях, які подано нижче. Згідно з навчальним планом студент в кінці 2 модулю захищає звіт розповідаючи про виконані форми роботи та відповідаючи на теоретичні питання.

Модуль 1

Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				Поточний контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
т. 1	т. 2	т. 3	т. 4	Усне опитування (за потребою)	100
10	40	30	20		
50		50			
100					

Модуль 2

Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			
т. 1	т. 2	т. 3	т. 4	Усне опитування (за потребою)	100
20	30	30	20		
50		50			
100					

Порядок зарахування пропущених занять:

Пропущені заняття зараховуються шляхом їх самостійного опрацювання студентом (конспектування, підготовка реферату, підготовка до слухової роботи, тестових завдань, презентації тощо) із наступним їх захистом за розкладом консультацій викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90 – 100	A	5	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C			
64 – 73	D	3	задовільно	
60 – 63	E			
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва завдання	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1.	Про нотні редактори з офіційних джерел	2
2.	Набір нот мелодичного складу	7
Змістовий модуль 2		
3.	Набір солоспівів з динамічними відтінками	8
4.	Гомофонно-гармонічний та поліфонічний склад	4
Змістовий модуль 3		
5.	Набір нот для хору, камерного ансамблю, голосу з фортепіано	9
6.	Набір оркестрової партитури	5
Змістовий модуль 4		
7.	Аналіз музичного твору та розробка алгоритму набору	6
8.	Створення аналітичної партитури фуги	9
Всього за навчальним планом:		56

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Сім'я комп'ютерних програм

Нотні редактори. Висота. Ритм.

ТЕМА 1. Про нотні редактори з офіційних джерел

Здобувач освітнього рівня бакалавр знаходять презентації різних нотних редакторів та ознайомлюються з ними.

ТЕМА 2. Набір нот мелодичного складу

Набір етюдів для вивчення аплікатури введення висот з комп'ютерної клавіатури. Одноголосні зразки з простими ритмамічними фігурами. (Й. С. Бах Інвенції)

Література:

1. IMSLP. Бібліотека нотних видань. Режим доступу : <https://imslp.org/>
2. Musescore руководство пользователя. Режим доступа: <https://musescore.org/ru/>

Змістовий модуль 2.
Технічні засоби роботи зі словесним текстом

ТЕМА 3. Набір солоспівів з динамічними відтінками

Набір українських народних пісень для голосу без супроводу, який передбачає додавання словесного тексту («Ніч яка місячна», «Щедрик» і т.д.)

ТЕМА 4. Гомофонно-гармонічний та поліфонічний склад

1. Набір нот
Ф. Шопен, Прелюдія e-moll
Щедик, обробка для фортепіано

Модуль 2.

Змістовий модуль 3.
Партитури для різного складу виконавців

ТЕМА 5. Набір нот для хору, камерного ансамблю, голосу з фортепіано

Набір нот
Щедрик (обр М. Леонтовича)
Ф. Шуберт кuartет «Діва та смерть» (фрагмент)

ТЕМА 6. Набір оркестрової партитури

А. Марчелло. Концерт для гобою з оркестром d-moll

Змістовий модуль 4.
Аналіз музичних творів
та нотний набір

ТЕМА 7. Аналіз музичного твору та розробка алгоритму набору

Проаналізувати
проаналізувати набрані до того ноти.
Л. Ейнауді, Una Mattina, аналіз, набір

ТЕМА 8. Створення аналітичної партитури фуґи

1. Й.С. Бах, Сінфонії (на вибір)
2. Й.С.Бах, ДТК т.1 (фуґа на вибір)
3. Дж.П. да Палестрина, Четверта книга мотетів *Canticum canticorum*

11. Рекомендована література

Базова:

1. Козлін В. Методичні рекомендації для створення та аранжування музичного матеріалу у нотаторі Sibelius 7.5 (Частини 1, 2) 2017. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvkfm_2017_1_19
2. Musescore. Руководство пользователя. URL: <https://musescore.org/ru/%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8F>
3. Бондаренко А. І. Нотні редактори Finale та Sibelius. Досвід порівняння. / Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. Праць, К., «Мілленіум», 2006. С. 66-74

Додаткова

В якості додаткової літератури використовуються нотні видання які знаходяться в вільному доступі, а також підручники з елементарної теорії музики, аналізу музичних творів, та гармонічного аналізу.